

Stručno putovanje u Sloveniju

Članovi Društva građevinskih inženjera i tehničara Međimurja DGITM Čakovec su 5. travnja 2024. sudjelovali u jednodnevnom stručnom putovanju u Sloveniju. Putovanje pod nazivom *Suvremena arhitektura* dio je Programa stručnog usavršavanja za razdoblje od 1. siječnja 2023. do 31. prosinca 2024. godine.

Stručni dio putovanja činio je obilazak sjedišta i asfaltne baze poduzeća *Pomgrad d.d.* u Murskoj Soboti i izložbenoga paviljona *Expano*, koji se nalazi u neposrednoj blizini. Grupu *Pomgrad* čini nekoliko društava u vlasništvu društva *Pomgrad*

d.d. Poduzeća te grupacije specijalizirana su za izvođenje pojedinačnih radova iz širokoga spektra građevinskih djelatnosti. Zbog sinergijske povezanosti poduzeća, kao grupa na tržištu mogu ponuditi cjelovite usluge iz područja graditeljstva.

Jedno je od vodećih holding-društava u području graditeljstva u Republici Sloveniji, koje svojim prirodnim rastom i strategijom razvoja osigurava visokokvalitetno izvođenje građevinskih radova svih vrsta u cilju ekonomske učinkovitosti i dosljednosti. Zapošljavaju nešto više od 800 ljudi. Također, vlasnik je hrvatskoga poduzeća *Tegra d.o.o.* iz Čakovca, koje je bilo glavni sponzor putovanja.

Višegodišnja eksploatacija šljunka uz asfaltnu bazu *Pomgrad* stvorila je Soboško jezero, koje se danas koristi u rekreativne svrhe. Posjetiteljima su na raspolaganju brojne sportske, kulturne i opuštajuće aktivnosti ili pak one koje ih zabavljaju do dugo u noć. Iako je jezero, čija je površina oko 65 ha i doseže dubinu do 10 m, rezultat ljudske intervencije u

Sudionici ekskurzije ispred paviljona *Expano*

DRUŠTVENE VIJESTI

Zajednička fotografija na Soboškom jezeru

prostoru, ono je danas u cijelosti stopljeno s prirodom. Prisvojile su ga i mnoge životinjske vrste koje su brižno čuvane ljudskim aktivnostima i ne uskraćuje im se životni prostor. Osim 50 vrsta ptica koje su tamo pronašle svoj dom ili se zastavljaju tijekom seobe, u jezeru žive i brojne vrste riba poput američkog soma, amura, babuške, klana, deverike, šarana, linjaka, smuđa, crvenooke, crvenperke, štuke i soma. Jezero se koristi i u rekreativne svrhe (plivanje, sup, *wakeboard*, čamac i sl.). Oko jezera vodi šetnica duga oko četiri kilometra. U šetnji se može uži-

vati u pogledu na paviljon Expanso, koji je izgrađen neposredno uz napuštenu šljunčaru.

Paviljon Expanso izvorno je zamišljen tako da prikazuje slovensku planinsku siluetu i raznolikost zemlje za svjetsku izložbu EXPO 2015. Italija je treći najveći ulagač, drugi najvažniji trgovinski partner i najveće tržišno izvorište turista u Sloveniji i zato je predstavljanje Slovenije na Expo 2015. u Milanu bilo vrlo važno. S tim je ciljem osmišljena odvažna, složena i dinamična drvena konstrukcija s oštrim trokutastim rubovima, koja metaforički

podsjeca na slovenski planinski krajolik i njegovu raznolikost terena. Na to se nadovezuje krajobrazni dizajn koji podsjeća na obrađena polja, dok struktura drvene fasade s bijelim uglovima ilustrira strukturu lista. Obnovom je paviljon u Murskoj Soboti zadržao atraktivan vanjski izgled. Interijer zgrade prilagođen je novim programskim potrebama i zahtjevima za povećanjem kapaciteta kao i novim energetske zahtjevima. Nova lokacija uz jezero stavlja još veće težište na dinamičan oblik građevine – raznolik dizajn paviljona daje raznolike vizure koje ovise o poziciji promatrača i uvijek iznova iznenađuju. Konstrukcija je kombinacija skeletnoga drvenog okvira s nosivim elementima od križno lijepljenog drva. Korištenje drva za fasadu i potpornu konstrukciju ilustrira slovenski identitet kao jedne od najšumovitijih zemalja u Europi i ističe drvo kao strateški građevni materijal. Takva konstrukcija omogućila je hrabra dizajnerska rješenja koja se odražavaju u tlocrtima te u volumenskom dizajnu prostorije. Izveden je tako da se može rekonstruirati na drugome mjestu. Time je omogućena ušteda tijekom njegove obnove u 2018., koja je zahtijevala samo manje prilagodbe. Glavna je razlika, naravno, u tome što je paviljon u Italiji bio privremena instalacija koja je trajala pola godine, dok je u

Sudionici ekskurzije posjetili su i tropski vrt Dubrovnik

DRUŠTVENE VIJESTI

U vinskoj kleti Marof u Mačkvcima

Murskoj Soboti predviđen za stalan postav koji će dugo služiti gradu. Paviljon promovira atrakcije, aktivnosti i usjeve u Prekmurju i postao je novo turističko odredište u skladu s novim krajobraznim dizajnom oko jezera. U biti predstavlja "vrata u Pomurje". Sastoji se od četiriju glavnih programskih sklopova koji se razlikuju po namjeni i sadržaju: izložbenoga prostora, infocentra, bara i trgovine pomorskih proizvoda.

Nakon stručnog dijela putovanja putnici su okrepu potražili u vinskoj kleti Marof u Mačkvcima. Marof je sjajna obiteljska vinarska priča. Čvrsto počiva na tradiciji. Ponosni su što poštuju tradiciju prethodnika u proizvodnji vina. Grofovi Szapary u Mačkvcima stotinama su godina proizvodili vrhunska vina. Nit s plemenitom prošlošću imanje Marof spojilo je u rujnu 2009. otvaranjem novoga podruma uz obnovljeni dvorac. Unatoč modernome izgledu vinarije, vinogradi se obrađuju organski, a pri uzgoju i u podrumu primjenjuju se tradicionalni postupci i prirodni procesi. Dobro vino uvijek je proi-

zvod kulture, a ne znanosti. Na imanju uzgajaju oko 100 000 trsova koji rastu u tri izuzetna vinogradarska amfiteatra na vrhunskim položajima u Mačkvcima, Bodoncima i Kramarovcima. Slovensku autohtonu, najplemenitiju crvenu sortu modru frankinju (frankofku) tijekom obnove vinograda stavili su na pijedestal koji joj i pripada.

S obzirom na izvrsnu gastronomsku i enološku ponudu te izvrsno raspoloženje toga sunčanog dana, putnici su se zadržali dulje nego što su planirali u vinskoj klijeti pa nisu stigli obići Bukovniško jezero, koje je također bilo u planu. Trebali su obići i Tropski vrt u Dobrovniku. Radi se o "džungli" na 1500 m² staklenika s više od 900 egzotičnih primjeraka oko 400 biljnih vrsta. U tropskom je vrtu uvijek ljeto. Iz vrta putnici su zavirili u proizvodnju u kojoj cvate oko 4000 orhideja na dan. Osim brojnih botaničkih vrsta orhideja zasađene su zanimljive tropske i suptropske biljke iz cijeloga svijeta. U stakleniku visokome šest metara izbliza se mogu vidjeti mnoge poznate vrste

biljaka iz svakodnevnoga života: banane, avokado, vanilija, papaja, mango, ananas, *ylang-ylang*, taro, đumbir, karambola i mnoge druge. Bogata zbirka šarenih plamenaca i širok izbor penjačica očaravaju svakoga ljubitelja bujne tropske prirode. Najzanimljivija biljka tropskoga vrta su orhideje pa je svaki putnik za uspomenu kupio i ponio kući barem jednu od mnogih vrsta iz bogate ponude.

Putovanje je vrednovano s dva boda, odnosno dva školska sata. Putovanju su se vrlo rado, kao i uvijek, odazvali članovi Društva, njih 37, jer je to uvijek dobra prilika za susrete, osobito u današnjemu digitalnom svijetu u kojemu sve više nedostaje takvih druženja uživo. Radilo se o prvome, uvodnome, putovanju međimurskih građevinara u 2024. Za odredište jesenskoga višednevnog stručnog putovanja odabrana je Švicarska, jedna od rijetkih europskih država koje Društvo u posljednjih tridesetak godina nije posjetilo na svojim brojnim putovanjima.

Ratko Matotek, dipl. ing. građ.